

Sentimenduez

Ernaux idazle frantsesaren 'Pasio Hutsa' euskaratu du Igela argitaletxeak

Joseba Urteagak itzuli du Annie Ernauxen *Pasio Hutsa* lana. Beste bi obra itzultzeko lanean dihardu, egile frantsesaren obrari osotasuna eman nahian: *La place* (*Plaza* edo *Lekua*) eta *L'evenement* (*Gertakizuna*).

Ane Sarasketa

Norberaren sentimenduen inguruan hitz egiteko jaio dela dio Annie Ernaux idazle frantsesak. Eta hala egin izan du, orain artean behintzat. «Nire bizitzan bizitakoak paperean idazteko egon daitezke arrazoi sozial eta psikologikoak, baina horien gaineratik badago beste arrazoi nagusia bat: konta ditzadan gertatu zaizkit bizitako gertaera guztiak». Eta esaldi borobil horren itzalean sortu ditu bere lan guztiak, dozena bat inguru: *Les armoires vides*, *La honte*, *Journal du dehors*, *Ce qu'ils disent ou rien*, *La Femme gelee*, *Une Femme*, edo *Je ne me suis pas encore sortie de ma nuit*, besteak beste. Bere lan guztien artean, *Pasio hutsa* (1991) liburua aukeratu eta euskaratu du Joseba Urteaga itzultzaileak Igela argitaletxearen eskutik. Eta *La Place* (*Lekua* edo *Plaza*) eta *L'Evenement* (*Gertakizuna*) izenburuak itzultzeko lanean diharduela aurreratu du. Udaberri aldean kaleratuko dituzte aipatutako bi lanok. «Ernauxen obra guztia irakurri ostean, ondokoaz ohartu nintzen: liburu bakarrak ez zuela erakusten bere lana osotasunean. Horregatik, lanik adierazgarrienak izan daitezkeenak aukeratu ditut, eta haiek itzuliko ditugu», aitortu du Urteagak.

Autobiografikoa, guztiz

Annie Ernauxen obra autobiografikoa da, oso-osorik. Idazteko beharra, bere bizipenik barnekoenak kanporatzeko premia izan da egilearen arrakastaren arrazoi nagusietako bat, aditu askoren esanetan. Sentimenduez mintzatu baita beti, gordin-gordin, gainera. Beraz, liburu guztiak idazleak bizitako gertaera batean daude oinarrituta. Urteagak berak, umorez, zera aipatzen du: «Txantxetan esan ohi dut, bere bizitzari etekina ongi atera diola emakume honek».

Bestalde, Frantzian, Annie Ernauxek bere garaian eraman zuen egunerokoa kaleratu dutela aipatu du. «Interesgarria izan daiteke ikustea bere idazlana zenbateraino izan den autobiografikoa eta zenbateraino literarioa».

Idazle frantsesak genero mota berri bat sortu duela dioenik ere bada; bere lana ezin baita eleberri edo biografia hutsen ataletan sailkatu. Ernauxek idatzi izan duena nahasketa bat da. «Gaur egungo Frantziako, Erresuma Batuko, eta baita Espainiako literaturan ere, bada joera berezi bat, nobeletatik urruntzekoa. Historiara, saiakerara, autobiografietara... hurbiltzeko joera dago, eta

Joseba Urteaga

• «Annauxen testuak autobiografikoak dira, baina ez egolatrak»

Emakumeaz eta gizonaz

Esaldi borobilekin hasten ditu Annie Ernauxek bere lan gehienak. Baita oraingoan ere. Gizon baten zain igaro dituela hilabeteak esanez egiten dio liburua irakurtzeko gonbita irakurleari. Emakume eta gizon baten arteko pasioaz mintzatzen da, oraingoan, Ernaux. Pasio mugagabea batzuetan. Ezkonduko emakume baten eta ekialdeko gizon diplomatiko eta dotore baten arteko harremana da (hura ere ezkondua). Baina pasioek ez dutela betiko irauten erakutsi nahiko du idazleak, ezta maitasun pasioek ere; ez dira betiko. Gizonen sentimenduei buruzko aipamenak, ez hain ohikoak, akaso, berezi egiten dute bere *Pasio hutsa*, bere beste lanetatik. Emakumeak protagonista baitira gehienetan. Oraingoan, ordea, gizonaz ere badu zeresanik Ernauxek. ■

Annie Ernaux idazle frantsesa.

Ernaux adibide bat da», iritzi dio Urteagak.

Idazkeraz bi hitz

Estatus sozial altuetatik alde egin, eta talde sozial baxuetako pertsonaia edo gertaerak landu izan ditu idazle frantsesak bere lanetan. Gertaera ezohikoa da hori, nolabait, Urteagaren ustetan: «Literatura frantsesa literatura burgesa izan da beti. Eta sortutako hutsune hori bete nahi izan du berak».

Familia, pasioa, maitasuna, abortua... idazleak berak bizitako gertaerak islatu izan ditu paperean. Behin eta berriz, gainera. Hala, bere obraren osotasuna ezaugarri horretan oinarri daiteke, akaso. «Autobiografikoak dira, baina ez dira egolatrak. Munduko beste hainbat emakumek zein gizonak bizitako eta sentitutako esperientzia arruntak dira. Testigantzak, alegia, isilean gertatutakoak dira idatzitako guztiak».

Zuzentasuna izango da, segurue-

nik, Annie Ernauxen idazkeraren ezaugarri nagusietako bat. Hornidura larregi gabe, zuzen hurbiltzen zaio irakurleari. Hala ere, frantses «berezia» erabiltzen duela aitortu du Urteaga itzultzaileak. «Errazagoa izango zela pentsatu nuen hasiera batean. Baina, frantses oso berezia erabiltzen du. Puntuazioa oso modu berezian lantzen du. Puntuak beharrez, esaterako, komak erabiltzen ditu. Eta, bere-berea den idazkera sortzen du horrela. Akaso, irakurtzean ez da hain nabarmena; aitzitik, itzulpena egin behar duenak igarriko du».

Lehen begiratuan, puntuazio mota horrek urruntasuna sortzen duela dirudi. «Lehorra ematen du. Txosten bat izan behar duela irudituko zaigu. Egileak distantzia bat sortu nahi izango balu bezala. Sentimenduekin kontrajarrita dagoen hizkuntza izan behar duela uste dugu. Aldiz, kontrakoa lortzen du: sentimenduek barnebarneraino sartzen dizkio irakurleari. Horretan datza bere maisutasunaren zati handi bat».